

Кленін Олег Володимирович

д-р екон. наук, професор кафедри обліку і аудиту
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»,
м. Маріуполь, Україна

ОСНОВНІ ТРЕНДИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ

Глобалізація світової економіки, стрімкий розвиток наукових досліджень та інформаційних технологій, створення транснаціональних компаній створюють об'єктивні умови появи нового напрямку економічної науки – цифрової економіки. Поняття «цифрова економіка» трактується як система економічних та соціально-культурних відносин, що базуються на використанні цифрових інформаційно-комунікаційних технологій, функціонування якої спрямоване на зростання ефективності суспільного виробництва, підтримку стійких темпів зростання економіки з метою підвищення добробуту та якості життя населення.

Розвиток цифрової економіки є пріоритетним напрямом для більшості країн – економічних лідерів (Велика Британія, США, Швеція, Німеччина, Японія та ін.), які детально реалізовували «порядок цифрового розвитку» та спадкоємність пріоритетів – від побудови базової інформаційно-комунікаційної інфраструктури до формування скоординованої політики в цій сфері та програм підтримки масштабного впровадження цифрових технологій.

За останній рік усі країни ЄС покращили свої цифрові показники. Фінляндія, Швеція, Нідерланди та Данія набрали найвищі рейтинги за індексом цифрової економіки та суспільства (DESI) в 2019 році і є одними із світових лідерів у галузі цифровізації. За цими країнами слідують Великобританія, Люксембург, Ірландія, Естонія та Бельгія (рис.1).

Складовими індексу цифрової економіки є наступні показники: підключення (Connectivity), людський капітал (Human Capital), використання Інтернет-послуг (Use of Internet Services), інтеграція цифрових технологій (Integration of Digital Technology), цифрові державні послуги (Digital Public Services).

Показник підключення відображає розгортання ширококугової інфраструктури та її якість. Доступ до швидких та надшвидких ширококугових послуг є необхідною умовою конкурентоспроможності.

Показник людського капіталу оцінює навички, необхідні для використання можливостей, що пропонуються цифровими технологіями.

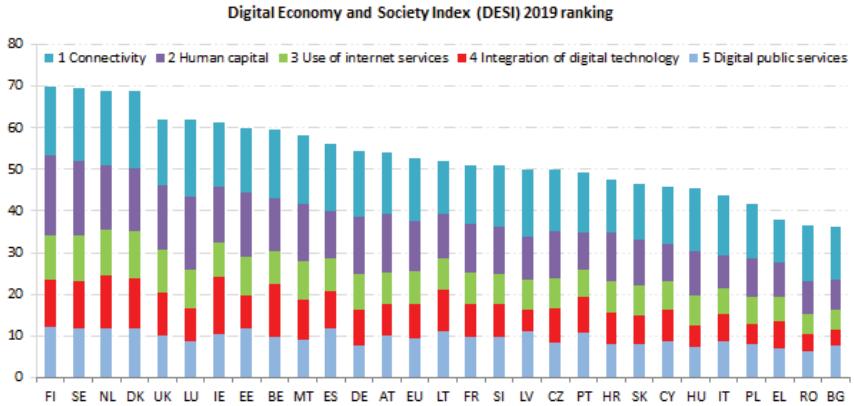

Рис.1. Рейтинг країн за складовими індексу цифрової економіки [1]

Ступінь інтеграції цифрових технологій показує оцифрування бізнесу та електронної комерції. Використовуючи цифрові технології, бізнес може підвищити свою ефективність, знизити витрати та ширше залучити клієнтів та ділових партнерів. Крім того, Інтернет як торговий пункт пропонує доступ до розширених ринків та потенціал для зростання.

Цифровізація державних послуг акцентує увагу на електронному уряді та електронному здоров'ї. Модернізація та оцифрування державних послуг може призвести до підвищення ефективності як державного управління, так і громадян та бізнесу.

Використання Інтернет-послуг передбачає різноманітні онлайн-дії, такі як споживання онлайн-вмісту (відео, музика, ігри тощо), відеодзвінки, а також покупки в Інтернеті та банківські послуги.

Цифрова трансформація економіки має ряд потужних локомотивів розвитку. Цифрова епоха перетворює все: характер ринків та продуктів, як виробляти, як доставляти та оплачувати, масштаби капіталу для глобальної діяльності та потреби людського капіталу. Це збільшує продуктивність, надає компаніям нові ідеї, технології, нові моделі управління та бізнес-моделі, а також створює нові канали доступу до ринку. І все це за відносно низьких витрат. Підприємства все частіше покладаються на штучний інтелект як для базових процедур, так і для складніших завдань [2].

Однак, для суттєвого впливу цифрових технологій на економічний розвиток, необхідно розробити відповідну політику для усунення перешкод, які заважають країнам, що розвиваються, повністю вступати в цифрову економіку та оптимізувати вигоди, мінімізуючи при цьому ризики.

Досліджуючи взаємозв'язок між цифровою економікою та економічним розвитком, необхідно визначити переваги та виклики для країн, що розвиваються. Вбачаємо два набори переваг: так звані переваги першого та другого порядку. Перші пов'язані з прямими, більш помітними, перевагами доступу та використання цифрових технологій споживачами, фірмами та урядами, другі пов'язана з менш помітними – але куди більш актуальними – вигодами, пов'язаними з розробкою, управлінням та розповсюдженням. цифрові технології. Країни, що мають другу групу переваг «диктують» свої умови ведення бізнесу. Дійсно, такі компанії, як Google, Amazon, Apple, Microsoft, Facebook, Baidu, Alibaba, SAP, PayPal, AT&T, Uber, Tencent, Cisco, Oracle, Huawei, Siemens, Bosch та інші розробляють цифрові пристрої та платформи, на яких компанії працюють із застосуванням заздалегідь визначених стандартів у заданих рамках. Скорочення життєвих циклів технологій разом із ефектами мереж та платформи створюють асиметричну модель «переможець-все-все», в якій «суперзірки» зберігають конкурентні переваги, випереджаючи їх перед цифровими споживачами товарів.

Побудова сучасного успішного бізнесу, smart-підприємства, в системі менеджменту якості передбачає реалізацію наступних характеристик:

- максимальна автоматизація всіх технологічних процесів та управлінських рішень;
- висока питома вага у випуску серійної продукції високотехнологічної продукції;
- трансформерне виробництво, здатність швидкої перебудови та оновлення виробничої лінії;
- функціональні системи менеджменту якості працюють на кожному етапі життєвого циклу продукції як єдине ціле, що регулюється в режимі онлайн потоками зворотних зв'язків;
- об'єктами управління виступають етапи життєвого циклу продукції, що інтегровані з логістикою на основі зворотного зв'язку.

В процесі цифровізації системи менеджменту якості постає питання використання ERP/MES систем. Останнім часом на ринку цифрових технологій презентовано велику кількість таких інструментів. Заслугує на увагу розробка литовської фірми «NEVDA» – система управління документами та процесами «DeKa Office», що застосовується в громадському секторі Литви, більш ніж 65 % установ самоврядування застосовують її в своїй роботі. Система управління контентом та процесом одна з перших в Литві. Рішення, створені на базі платформи, забезпечують веб-інструменти, зручні для управління інформацією, допомагають контролювати

ти технологічні процеси підприємства. Система управління діяльністю Дека передбачає: управління фінансами, управління майном, самообслуговування працівників, управління документами, управління закупівлями, управління проектами, управління контрактами, управління фінансами, управління персоналом, стратегічне управління.

На сучасному ринку й інші відкриті інструменти, що опосередковують впровадження необхідних технологій в бізнес-процеси. Дані інструменти дають можливість використовувати набір готових рішень, котрі одночасно впроваджуються в усі відділи організації, що сприяє роботі підприємства як єдиного цілого механізму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. The Digital Economy and Society Index (DESI) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.
2. Jorge Arbache. Seizing the benefits of the digital economy for development [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ictsd.org/opinion/seizing-the-benefits-of-the-digital-economy-for-development>.